

Onderwijsbeschrijving Taalschakeltraject hbo-profiel Natuur, techniek en gezondheid

Incl. Annex – Eindtermen Taalschakeltraject naar het hoger
beroepsonderwijs, profiel Natuur, techniek en gezondheid

Inhoud

1.	Inleiding.....	2
2.	Basisvakken	3
2.1	Nederlands als Tweede Taal, van A0 tot B1.....	3
2.2	Nederlands als Tweede Taal, van B1 naar B2	4
2.3	Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)	5
2.4	Engels ERK-niveau B1	6
2.5	Engels ERK-niveau B2	7
2.6	Leervaardigheden	8
2.7	Vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze	10
2.8	Wiskunde A	12
2.9	Wiskunde B	14
3	Maatwerkvakken	16
3.1	Biologie.....	16
3.2	Natuurkunde	18
3.3	Scheikunde.....	20
Annex 1	Eindtermen.....	22
Annex 2	Format Voortgangsrapportage Leervaardigheden	39
Annex 3	Werkformulier Leervaardigheden.....	47
Annex 4	Voortgangsrapportage Vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze	52
Annex 5	Werkformulier Vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze.....	54

1. Inleiding

Het TST biedt alle vakken aan die voldoen aan de wettelijk vastgestelde eindtermen van onderwijsroute, passend bij het hbo-profiel Natuur, Techniek en Gezondheid. De eindtermen van dit profiel vind je als annex onderaan dit document.

Stap je in het tweede jaar over naar de Radboud? Dan geldt voor jou vanaf dat moment de OER van het TST van de Radboud Universiteit. De Radboud Universiteit hanteert andere eindtermen. De opbouw van het TST staat in de hoofdtekst van de OER beschreven. In deze bijlage vind je een beschrijving van alle vakken die in het TST worden gegeven, inclusief het aantal contacturen en de toetsing. Er wordt ook bij elk vak verwezen naar de eindtermen, waarop wordt voorbereid.

Het TST kent basisvakken en maatwerkvakken.

Basisvakken moeten door iedereen worden gevolgd. Deze vakken zijn:

- NT2, van A0 naar B1
- NT2, van B1 naar B2
- Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)
- Engels B1, ter voorbereiding op een Nederlandstalige studie, of Engels B2, ter voorbereiding op een Engelstalige studie
- Leervaardigheden
- Vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze
- Wiskunde A, ter voorbereiding op een studie in het sociale of economische domein, of Wiskunde B, ter voorbereiding op een studie met een exacte signatuur, zoals ICT, werktuigbouwkunde, civiele techniek of life sciences.

Maatwerkvakken kies je, afhankelijk van je studiekeuze. De maatwerkvakken zijn:

- Biologie
- Natuurkunde
- Scheikunde

Hieronder vind je de beschrijving van alle vakken.

2. Basisvakken

2.1 Nederlands als Tweede Taal, van A0 tot B1

Aantal contacturen¹:	480 uur
Studiebelasting:	880 uur (incl. contacturen)
Periode in het taalschakeltraject:	fase 1 (eerste jaar)
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het bereiken van niveau Nederlands B1. Het behalen van dit vak is een voorwaarde om door kunnen stromen naar deel 2 van het taalschakeltraject.

Inhoud

In dit onderdeel werken de deelnemers toe naar het behalen van taalniveau Nederlands B1 van het Europese Referentiekader (ERK, in het Engels CEFR; Common European Framework Reference of Languages, zie <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>). Er wordt aandacht besteed aan de vier vaardigheden spreken, lezen, luisteren en schrijven. Daarnaast komen ook grammatica, woordenschat en uitspraak aan bod. Het vak bestaat uit twee blokken:

- Blok 1: van A0 naar A2, 240 contacturen gedurende 20 lesweken
- Blok 2: Van A2 naar B1, 240 contacturen gedurende 20 lesweken

Vereiste voorkennis

Geen, startniveau is NT2-niveau A0.

Eindtermen

Vaardigheden lezen, gesprekken voeren, spreken, luisteren en schrijven op Nederlands ERK-niveau B1.

Soort onderwijs

Klassikale lessen, groepsopdrachten, toetsdagen en excursies. Zelfstudie is een belangrijk onderdeel van de cursus. Per week moet ongeveer tien uur worden besteed aan opdrachten en het voorbereiden van de lessen.

Literatuur

Cornax, A., De Groot, F., Mennen, S., Van Sluijs, A. (2020). *Contact! – nieuw 1, 2 en 3* (1e druk).

Toetsing

- Toets op A2-niveau op de onderdelen lezen, schrijven, spreken en luisteren, met één herkansing op elk onderdeel.
- Toets op B1-niveau op de onderdelen lezen, schrijven, spreken en luisteren, met één herkansing op elk onderdeel.

Voor beide toetsen moet een voldoende worden behaald om dit vak succesvol af te ronden.

¹ Met contacturen bedoelen we lessen, projecturen, mentoruren en groepsopdrachten.

2.2 Nederlands als Tweede Taal, van B1 naar B2

Aantal contacturen:	300 uur
Studiebelasting:	600 uur (incl. contacturen)
Periode in het taalschakeltraject:	fase2 (tweede jaar)
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit vak is gericht op het behalen van het Staatsexamen NT2 Programma II. De deelnemer bereikt minimaal ERK-niveau B2 Nederlands. Dat niveau is nodig om toelaatbaar te zijn voor een opleiding of werksituatie op hbo- of wo-niveau.

Inhoud

In dit onderdeel werken de deelnemers verder aan de verbetering van hun Nederlandse taal op alle vier de vaardigheden: lezen, schrijven, luisteren en spreken. Daarnaast komen ook grammatica, woordenschat en uitspraak aan bod. In de lessen is ook aandacht voor leervaardigheden. Zo wordt een oefening in spreken gecombineerd met vaardigheden in discussiëren, wordt een luisteroefening gecombineerd met het luisteren naar uitleg over bepaalde instructies, moet je een betoog kunnen lezen en begrijpen, en besteden we bij schrijven aandacht aan het schrijven van notities. Bovendien is er een blok examentraining, waarin de deelnemers worden voorbereid op het maken van het Staatsexamen NT2 Programma II.

Vereiste voorkennis

NT2-niveau B1 op alle vier de onderdelen (lezen, schrijven, spreken, luisteren). Het behalen van het vak NT2 van A0 naar B1 is voorwaardelijk om aan dit vak te mogen deelnemen.

Eindtermen

Vaardigheden lezen, gesprekken voeren, spreken, luisteren en schrijven op Nederlands ERK-niveau B2.

Soort onderwijs

Klassikale lessen plus projectwerk. Zelfstudie is een belangrijk onderdeel van de cursus. Per week moet ongeveer tien uur worden besteed aan opdrachten en het voorbereiden van de lessen.

Literatuur

De Boer, B., Ohlsen, R. (2015). *Nederlands op niveau* (2^e druk). Uitgeverij Coutinho.

Toetsing en examinering

Staatsexamen NT2 Programma II. Het NT2 examen wordt niet afgenomen door de onderwijsinstelling maar door DUO. Je moet je hier zelf voor aanmelden, via de website van DUO. Dat doe je tijdens een NT2 les en alleen in overleg met en met toestemming van je NT2 docent. De docent begeleidt jou in deze aanmelding. Het Staatsexamen bestaat uit 4 verschillende examens: Lezen, Luisteren, Schrijven en Spreken. Ieder onderdeel duurt één tot twee uur. Als je voor één onderdeel zakt hoef je alleen dat ene onderdeel over te doen. Je mag per examenonderdeel maximaal 3 keer per kalenderjaar meedoen. Pas als je alle vier onderdelen hebt gehaald ontvang je het zogeheten Staatsexamen NT2-II diploma. Dit diploma heb je nodig als je een studie op hbo of academisch niveau een studie wilt volgen.

2.3 Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)

Aantal contacturen:	6 uur
Studiebelasting:	12 uur (incl. contacturen)
Periode in het taalschakeltraject:	fase 1 (eerste jaar)
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Doel van dit vak is om de deelnemers voldoende handvatten en kennis te geven om zich voor te bereiden op het verplichte onderdeel van het inburgeringsexamen KNM.

Inhoud

De deelnemer maakt kennis met belangrijke aspecten van de Nederlandse samenleving.

Tijdens de lessen worden de volgende thema's behandeld:

- werk en inkomen,
- omgangsvormen, waarden en normen,
- wonen,
- gezondheid en gezondheidszorg,
- geschiedenis en geografie,
- staatsinrichting en rechtsstaat,
- onderwijs en opvoeding.

De deelnemer wordt verschillende informatiebronnen aangereikt en je inclusief oefenexamens KNM.

De deelnemer wordt geacht veel zelfstudie te verrichten en zelf met oefenexamens KNM te oefenen.

Vereiste voorkennis

NT2-niveau A2

Eindtermen

Voor een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen verwijzen we naar Regeling Inburgering 2021 Bijlage 2 "Eindtermen kennis van de Nederlandse maatschappij als bedoeld in artikel 3.2":

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0045574/2022-01-01#Bijlage2>

Soort onderwijs

Klassikale lessen, oefentoetsen. Zelfstudie is een belangrijk onderdeel van de training. Op de DUO site zijn voorbeeld examens te vinden waar je mee kunt oefenen.

Literatuur

Bakker, A. (2014). *Kom verder! Examenboek Kennis van de Nederlandse Maatschappij*. Uitgeverij: Boom uitgevers Amsterdam

Toetsing en examinering

Staatsexamen Inburgering Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM). Het KNM-examen wordt niet afgenomen door de onderwijsinstelling maar door DUO. Je moet je daar zelf voor aanmelden, via de DUO website. Dit doe je in overleg met je docent. Het examen duurt 45 minuten. Je krijgt 45 vragen en moet 26 vragen goed beantwoorden. Je mag dit examen maximaal 3 keer per kalenderjaar doen.

2.4 Engels ERK-niveau B1

Aantal contacturen:	48 uur
Studiebelasting:	96 uur (incl. contacturen)
Periode in het taalschakeltraject:	periode 1, fase 2
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het behalen van de eindtoets Engels B1-niveau vaardigheden lezen en luisteren. Het doel is het bereiken van niveau B1 Engels dat nodig is voor een Nederlandstalige opleiding en/of werksituatie op hbo-niveau.

Inhoud

In dit onderdeel verkrijgen de deelnemers taalniveau Engels B1 van het Europese Referentiekader. Er wordt aandacht besteed aan de vier vaardigheden spreken, lezen, luisteren en schrijven, met een nadruk op lezen en luisteren. Daarnaast komen ook grammatica, woordenschat en uitspraak aan bod.

Vereiste voorkennis

Engels niveau A2

Eindtermen

Vaardigheden lezen en luisteren op ERK-niveau B1 Engels.

Soort onderwijs

Klassikale lessen, met daarin veel groepsopdrachten, interactieve oefeningen en behandeling van huiswerkopdrachten. Per week moet ongeveer drie uur worden besteed aan opdrachten en het voorbereiden van de lessen.

Literatuur

Capel, A., Nixon, R. (2009) *PET Masterclass Intermediate Student's Book*. Uitgeverij Oxford University Press.

Toetsing

- Eindtoets op Engels B1-niveau luisteren en lezen met één herkansing.

2.5 Engels ERK-niveau B2

Aantal contacturen:	28 uur
Studiebelasting:	70 uur (incl. contacturen)
Periode in het taalschakeltraject:	periode 1, fase 2
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het behalen van het Cambridge Examencommissie B2-niveau (lezen, luisteren, spreken en schrijven). Het doel is het bereiken van niveau B2 Engels dat nodig is voor een Engelstalige opleiding en/of werksituatie op hbo-niveau.

Inhoud

In dit onderdeel verkrijgen de deelnemers taalniveau Engels B2 van het Europese Referentiekader. Er wordt aandacht besteed aan de vier vaardigheden spreken, lezen, luisteren en schrijven. Daarnaast komen ook grammatica, woordenschat en uitspraak aan bod.

Vereiste voorkennis

Engels niveau B1, aantoonbaar met een Oxford Placement Test. Deze wordt voorafgaand aan fase 2 van het TST bij de deelnemers afgenomen.

Eindtermen

Vaardigheden lezen, gesprekken voeren, spreken, luisteren en schrijven op ERK-niveau B2 Engels.

Soort onderwijs

Klassikale lessen met daarin veel groepsopdrachten, interactieve oefeningen en behandeling van huiswerkopdrachten. Per week moet ongeveer drie uur worden besteed aan opdrachten en het voorbereiden van de lessen.

Literatuur

Haines, S. *Cambridge English First Certificate Masterclass* (revised edition, 2015). Uitgeverij Oxford University Press.

Toetsing

- Cambridge B2-toets, met één herkansing.

2.6 Leervaardigheden

Aantal contacturen:	12,5 uur
Studiebelasting:	40 uur (incl. contacturen)
Periode in het taalschakeltraject:	periode 1 t/m 4, fase 2 (tweede jaar)
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit vak heeft als doel om de deelnemer zo goed mogelijk voor te bereiden op een succesvolle doorstroom naar een opleiding en werksituatie op hbo-niveau, met daarvoor benodigde leervaardigheden.

Inhoud

Tijdens de lessen leervaardigheden, maar ook tijdens andere lessen, zoals NT2, komen de volgende te ontwikkelen vaardigheden aan bod:

1. Sociale en (inter)culturele vaardigheden: onder andere omgang tussen docenten en deelnemers, omgaan met diversiteit en inclusie, reflectie en feedback.
2. Zelfstandig leervermogen en projectmatig samenwerken: onder andere opzoeken en analyseren van informatie, zelfstandig leren en plannen.
3. Taalvaardigheden voor studie: onder andere lezen van instructies en betogen, discussiëren en deelnemen aan gesprekken, notities schrijven.
4. Digitale vaardigheden: onder andere het kunnen werken met hardware en software benodigd voor de studie, gebruik van online informatie en het media-wijs worden.

De student moet aan de hand van opdrachten en projecten in de klas laten zien dat hij of zij een ontwikkeling doormaakt in deze vaardigheden. Het monitoren van deze ontwikkeling gebeurt met behulp van een voortgangsrapportage. Deze voortgangsrapportage wordt ingevuld door de docent met behulp van en in overleg met het docententeam. Hierin wordt op alle gevraagde eindtermen de startsituatie van de deelnemer beschreven en vervolgens aan het einde van periode 1 en in periode 4 de voortgang beschreven.

De docent gaat met elke deelnemer in gesprek over zijn of haar ontwikkeling op de verschillende eindtermen. Hiervoor wordt een werkformulier gebruikt, waarop wordt aangegeven aan welke bewijslast (opdrachten, projecten, presentaties, etc.) is gewerkt en wat het resultaat daarvan is. De deelnemer en de docent vullen het werkformulier gezamenlijk in.

De docent bepaalt aan het einde van de periode waar de deelnemer staat en neemt dit resultaat op in de voortgangsrapportage. De docent bespreekt de feedback met de deelnemer en koppelt de feedback uit de voortgangsrapportage eventueel aan de feedback op Werkformulier. De formats voor de voortgangsrapportage en het werkformulier zijn opgenomen als annex 2 en 3 bij dit document.

Vereiste voorkennis

NT2-niveau B1

Eindtermen

Voor een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen verwijzen we naar Bijlage 1 van de OER, paragraaf 1, Eindtermen leervaardigheden.

Soort onderwijs

Naast de klassikale lessen van het vak Leervaardigheden werken deelnemers aan groepsprojecten en individuele projecten. Ze werken ook aan hun leervaardigheden bij de uitvoering van opdrachten voor verschillende andere vakken van het TST, zoals NT2, Engels en KNM.

Toetsing

De docent monitort de voortgang van de deelnemers met een voortgangsrapportage. Dit document is bedoeld voor de docent. Daarmee kan per eindterm worden gevolgd waar de deelnemer staat in zijn of haar ontwikkeling. Vervolgens wordt in elk vak feedback inzichtelijk gemaakt waar de deelnemer zich nog op moet richten in de volgende periode. De voortgangsrapportage dient tevens om het oordeel voldaan/niet voldaan formeel vast te stellen en te onderbouwen. Of een deelnemer heeft voldaan aan de eindtermen wordt bepaald door de docent. Bij de voortgangsrapportage van periode 1 (jaar 2) wordt ook de begeleider van het taalschakeltraject van de Radboud Universiteit betrokken.

Bij het beoordelen van de deelnemer aan de hand van de voortgangsrapportage, worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De deelnemer dient ontwikkeling te laten zien en wordt niet geëxamineerd op een bepaald niveau. Deze ontwikkeling kan eerder zichtbaar/merkbaar zijn dan meetbaar. Deze ontwikkeling ('op weg naar') vindt plaats zowel binnen het taalschakeltraject als daarna in de vervolgopleiding.
- Het gaat erom dat de deelnemer voldoende ontwikkeling aantoont en voldoende bagage heeft om aan te sluiten bij het gekozen vervolgonderwijs. Het is aan de onderwijsinstelling om te bepalen wat voldaan betekent in de context van de vervolgopleiding.
- De ontwikkeling van de deelnemer op de diverse eindtermen wordt (ook) beïnvloed door motivatie, taalvaardigheid, persoonlijke kenmerken en/of individuele omstandigheden. Dat betekent dat er onderdelen kunnen zijn waarop de deelnemer geen/weinig ontwikkeling laat zien. Door de eindtermen holistisch te benaderen en niet als een afvinklijst te zien, kan een deelnemer toch voldaan hebben aan de eindtermen als hij/zij niet op alle onderdelen evenveel ontwikkeling laat zien.

2.7 Vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze

Aantal contacturen:	22 uur
Studiebelasting:	40 uur (incl. contacturen)
Periode in het taalschakeltraject:	periode 2 fase 1, en periode 1, fase 2
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit vak heeft als doel om de deelnemers een passende en realistische studiekeuze en daarbij behorende beroepskeuze te laten maken. In dit vak verdiept je je kennis over je eigen capaciteiten en je eigen wensen en dromen. Je maakt kennis met verschillende studierichtingen en beroepen en je bereidt je optimaal voor op het maken van je studiekeuze en het daarbij behorende beroep. Na afloop kan de deelnemer een realistische en bewuste studiekeuze maken.

Tot slot wordt de deelnemer begeleidt in het proces vanaf aanmelding in Studielink tot en met de inschrijving bij de studie en weet hij of zij hoe studiefinanciering aan te vragen.

Inhoud

In periode 4 van het eerste jaar wordt in klassikale lessen en door middel van individuele en groepsopdrachten gewerkt aan de ontwikkeling op alle bovengenoemde vaardigheden. In periode 1 van het tweede jaar worden de deelnemers begeleid naar de keuze voor een hbo- of universitaire studie en wordt per deelnemer bepaald welke maatwerkvakken gevolgd moeten worden met het oog op de beoogde studiekeuze. Bij een keuze voor een universitaire studie stapt de deelnemer aan het eind van periode 1 over naar het taalschakeltraject bij Radboud Universiteit.

Uiterlijk 1 mei moeten de deelnemers zich voor een studie hebben ingeschreven. Tijdens de gesprekken met hun studiekeuzebegeleider bespreken zij in periode 1 en 2 de acties die zij moeten ondernemen om toegelaten te worden tot de gekozen studie.

De student moet aan de hand van de opdrachten laten zien dat hij of zij een ontwikkeling doormaakt in de vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze. Het monitoren van deze ontwikkeling gebeurt met behulp van een voortgangsrapportage. Deze voortgangsrapportage wordt ingevuld door de docent.

De docent gaat met elke deelnemer in gesprek over zijn of haar ontwikkeling op de verschillende eindtermen. Hiervoor wordt een Werkformulier gebruikt, waarop wordt aangegeven aan welke bewijslast (opdrachten, projecten, presentaties, etc.) is gewerkt en wat het resultaat daarvan is. De deelnemer en de docent vullen het Werkformulier gezamenlijk in.

De docent bepaalt aan het einde van de periode waar de deelnemer staat en neemt dit resultaat op in de Voortgangsrapportage. De docent bespreekt de feedback met de deelnemer en koppelt de feedback uit de Voortgangsrapportage eventueel aan de feedback op Werkformulier. De formats voor de Voortgangsrapportage en het Werkformulier zijn opgenomen als annex 4 en 5 bij dit document.

Vereiste voorkennis

NT2-niveau A2

Eindtermen

De deelnemer heeft de volgende vaardigheden ontwikkeld:

- a) De deelnemer kan zijn eigen capaciteiten (eigenschappen, leervermogen, (vereiste) taalvaardigheid en vakkennis) benoemen.
- b) De deelnemer kan zijn eigen wensen en dromen op het gebied van beroep en/of opleiding benoemen.
- c) De deelnemer kan hetzij bij zijn opleidingswens passende beroepsmogelijkheden benoemen, hetzij bij zijn beroepswens passende opleidingsmogelijkheden benoemen.
- d) De deelnemer kan een realistische keuze maken voor een opleiding die past bij zijn capaciteiten en omstandigheden.
- e) De deelnemer heeft een accuraat en actueel beeld van het arbeidsmarktperspectief bij zijn beroepswens/opleidingsmogelijkheden en kan dit beschrijven.
- f) De deelnemer heeft een realistisch beeld van zijn gekozen opleiding en de beroepspraktijk daarbij.
- g) De deelnemer kent het belang van een eigen netwerk in Nederland, weet hoe hij een eigen netwerk kan opbouwen en kan dit benoemen.

Soort onderwijs

Klassikale lessen, individuele en groepsopdrachten en excursies (denk aan het bezoeken van Open Dagen, meeloopdagen bij studies en bedrijfsbezoeken).

Toetsing

De docent monitort de voortgang van de deelnemers met een voortgangsrapportage. Daarmee wordt per eindterm gevolgd waar de deelnemer staat in zijn of haar ontwikkeling en wordt inzichtelijk gemaakt waar de deelnemer zich nog op moet richten in de volgende periode. De voortgangsrapportage dient om het oordeel voldaan/niet voldaan formeel vast te stellen en te onderbouwen. Of een deelnemer heeft voldaan aan de eindtermen wordt bepaald door de docent.

Bij het beoordelen van de deelnemer aan de hand van de voortgangsrapportage, worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De deelnemer dient ontwikkeling te laten zien en wordt niet geëxamineerd op een bepaald niveau. Deze ontwikkeling kan eerder zichtbaar/merkbaar zijn dan meetbaar. Deze ontwikkeling ('op weg naar') vindt plaats zowel binnen het taalschakeltraject als daarna in de vervolgopleiding.
- Het gaat erom dat de deelnemer voldoende ontwikkeling aantoont en voldoende bagage heeft om een passende en realistische opleidings- en beroepskeuze te kunnen maken.

2.8 Wiskunde A

Contacturen:	60 uur (20 contactmomenten van 3 uur)
Studiebelasting:	120 uur
Periode in het taalschakeltraject:	periode 1 t/m 3, fase 2
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het bereiken van niveau havo 5 wiskunde A dat nodig is voor een opleiding of werksituatie op een hbo- of wo-niveau. Het vak bereidt voor op sociale en economische vervolgstudies op hbo niveau, zoals pedagogie, bestuurskunde, economie, rechten, management, logistiek, marketing en andere studies waarbij kennis van statistiek nodig is. Dit vak wordt ook in medische wetenschappen geaccepteerd zoals bijvoorbeeld fysiotherapie, gezondheidszorg en toegepaste biologie.

Inhoud

Verschillende wiskundige vaardigheden en toepassingen komen aan bod. Er zijn 2 lesblokken, die hieronder worden omschreven. Voor deze cursus worden de boeken Getal & Ruimte Wiskunde A havo delen 1 t/m 3 gebruikt.

Blok 1 Basisvaardigheden wiskunde en functies en grafieken

- Hiervoor worden volgende hoofdstukken gebruikt van Getal & Ruimte Wiskunde A havo:
 - Deel 1 hoofdstuk 1 Rekenregels en verhoudingen (1.1 t/m 1.4)
 - Deel 1 hoofdstuk 3 Tabellen en grafieken (3.2 t/m 3.4);
 - deel 2 hoofdstuk 5 Lineaire verbanden (5.1 t/m 5.4);
 - deel 2 hoofdstuk 7 Veranderingen (7.1 t/m 7.3);
 - deel 3 hoofdstuk 11 Formules en variabelen (11.1 t/m 11.5)
- Onderwerpen: Rekenregels, Machten, wortels, substitutie, lineaire en kwadratische vergelijkingen, lineaire en kwadratische formules, lineaire ongelijkheden, stelsels lineaire vergelijkingen, formules en variabelen en veranderingen.
- Aan het eind van de blok wordt de stof kort herhaald en er wordt geoefend met opgaven op examenniveau ter voorbereiding op de toets.
- Eindtermen: A3, B1, B2, C1, C3, C4, D
- Aantal lessen: 10
- Het blok wordt afgesloten met toets T1 over de behandelde stof in blok 1

Blok 2 Tellen en Statistiek

- Hiervoor worden volgende hoofdstukken gebruikt van Getal & Ruimte wiskunde A havo:
 - Deel 1 hoofdstuk 2 Verwerken van data (2.1 t/m 2.4)
 - Deel 1 hoofdstuk 4 Handig tellen (4.1 t/m 4.4)
 - Deel 2 hoofdstuk 6 statistiek en beslissingen (6.1 t/m 6.4)
 - Deel 3 hoofdstuk 9 Exponentiële verbanden (9.1 t/m 9.5)
 - Deel 3 hoofdstuk 10 Statistische verbanden (10.1 t/m 10.4)
- Onderwerpen: Tellen en statistiek, Procenten, exponentiële verbanden, handig tellen, combinatoriek, statistiek, normale verdeling.
- Aan het eind van de blok wordt de stof kort herhaald en er wordt geoefend met opgaven op examenniveau ter voorbereiding op de toets.

- Eindtermen: A3, B3, C5, E1, E2
- Aantal lessen: 10
- Het blok wordt afgesloten met toets T2 over de behandelde stof in blok 2

Vereiste voorkennis

Basis wiskundekennis, niveau havo 3

Eindtermen

Voor een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen verwijzen we naar Bijlage 1 van de OER, paragraaf 5, Eindtermen Wiskunde A havo.

Soort onderwijs

Klassikale lessen online of op locatie (3 uur * 20 contactmomenten, inclusief toetsmomenten, exclusief herkansingen). Deelnemers moeten rekening houden met huiswerk en zelfstudie.

Literatuur

Getal & Ruimte wiskunde A havo delen 1 t/m 3.

Toetsing en examinering

Elk blok sluiten we af met een korte herhaling van stof en een toets. Deze toetsen duren beide 100 minuten en tellen voor 50% mee voor het eindcijfer. Deze toetsen kunnen één keer herkanst worden aan het einde van de cursus. De toetsen zijn altijd op locatie.

2.9 Wiskunde B

Contacturen:	72 uur (24 contactmomenten van 3 uur)
Studiebelasting:	144 uur
Periode in het taalschakeltraject:	periode 1 t/m 3, fase 2
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het bereiken van een niveau havo 5 wiskunde B dat nodig is voor een opleiding of werksituatie op een hoger niveau. Het vak bereidt voor op hbo-vervolgstudies met een exacte signatuur, zoals ICT, werktuigbouwkunde, civiele techniek of life sciences.

Inhoud

Inhoudelijk ligt de nadruk op analyse en meetkunde, met ruime aandacht voor algebraïsche vaardigheden, formulevaardigheden, redeneren, algebraïseren, ordenen en structureren, analytisch denken en probleemoplossend, formules manipuleren, abstraheren, en logisch redeneren en bewijzen.

Blok 1

- Hiervoor worden de volgende hoofdstukken behandeld van Getal & Ruimte wiskunde b havo deel 1 en deel 2
 - hoofdstuk 1 Formules, grafieken en vergelijkingen (1.1 t/m 1.4)
 - hoofdstuk 2 Veranderingen (2.1 t/m 2.5)
 - hoofdstuk 3 Hoeken en afstanden (3.1 t/m 3.4)
 - hoofdstuk 4 Werken met formules (4.1 t/m 4.4)
 - hoofdstuk 5 Machten, exponenten en logaritmen (5.1 t/m 5.4)
- Onderwerpen: lineaire verbanden, kwadratische verbanden, stelsels vergelijkingen, veranderingen, diagrammen, raaklijnen, hellinggrafieken, differentiëren, goniometrische verhoudingen en gelijkvormigheid, hogeregraadsvergelijkingen, ongelijkheden, gebroken formules, machten en wortels, exponentiele functies en logaritmen
- Aan het eind van de blok wordt de stof kort herhaald en er wordt geoefend met opgaven op examenniveau ter voorbereiding op de toets.
- Eindtermen: A3, B1, B2, C1, D1
- Aantal lessen: 12

Blok 2

- Hiervoor worden de volgende hoofdstukken behandeld van Getal & Ruimte wiskunde b havo deel 2 en deel 3:
 - hoofdstuk 6 De afgeleide functie (6.1 t/m 6.3)
 - hoofdstuk 8 Goniometrie (8.1 t/m 8.5)
 - Getal & Ruimte wiskunde b havo deel 3
 - hoofdstuk 9 Exponentiële verbanden (9.1 t/m 9.3)
 - hoofdstuk 11 Verbanden en functies (11.2 en 11.3)
- Onderwerpen: Afgeleide functies, raaklijnen en toppen, eenheidscirkel, radialen, transformaties, toepassing en formules van sinusoiden, goniometrische vergelijkingen, exponentiele formules en logaritmen, evenredig en omgekeerd evenredig en standaardfuncties.

- Aan het eind van de blok wordt de stof kort herhaald en er wordt geoefend met opgaven op examenniveau ter voorbereiding op de toets.
- Eindtermen: A3, B1, B2, B3, B4, D1, D2, D4
- Aantal lessen: 12

Vereiste voorkennis

Basis wiskundekennis, niveau havo 3

Eindtermen

Voor een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen verwijzen we naar Bijlage 1 van de OER, paragraaf 5, Eindtermen Wiskunde B havo.

Soort onderwijs

Klassikale lessen op locatie (3 uur x 24 contactmomenten, inclusief toetsen, exclusief herkansingen). Deelnemers moeten rekening houden met huiswerk en zelfstudie.

Literatuur

Getal & Ruimte wiskunde havo B, 11e editie, delen 1 t/m 3.

Toetsing en examinering

Elk blok sluiten we af met een korte herhaling van stof en eentoets. De toets na het einde van elk blok duurt 100 minuten en telt voor 50% mee voor het eindcijfer. Deze toetsen kunnen één keer herkanst worden aan het einde van de cursus.

3 Maatwerkvakken

3.1 Biologie

Contacturen:	60 uur (20 contactmomenten van 3 uur)
Studiebelasting:	120 uur
Periode in het taalschakeltraject:	periode 2 t/m 4, fase 2
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het bereiken van een niveau havo 5 biologie dat nodig is voor een opleiding of werksituatie op een hoger niveau. De nadruk ligt op 'menskunde'. Er is veel aandacht voor vaktaal.

Inhoud

Het onderdeel biologie bestaat uit 20 lessen, verdeeld over 2 blokken:

Blok 1

- Onderwerpen: cellen en erfelijkheid (cellen, DNA, genetica, voortplanting, bescherming, enzymen en energie).
- Het blok wordt afgesloten met toets T2.
- Eindtermen: A11,14,15, B1, B3, B4, B5, C2, E1, E2, E3, E4
- Aantal lessen: 10

Blok 2

- Onderwerpen: de mens (stofwisseling, voeding, uitscheiding, transport, gaswisseling, waarneming, beweging, regeling).
- Het blok wordt afgesloten met toets T1
- Eindtermen: A11,14,15, B2,B3, B4, B6, B7
- Aantal lessen: 10

Vereiste voorkennis

Basis biologiekennis, niveau havo 3

Eindtermen

Voor een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen verwijzen we naar Bijlage 1 van de OER, paragraaf 5, Eindtermen Biologie havo.

Soort onderwijs

Klassikale lessen online of op locatie (3 uur x 20 contactmomenten, inclusief toetsen, exclusief herkansingen). Deelnemers moeten rekening houden met huiswerk en zelfstudie.

Literatuur

Er wordt gebruikgemaakt van de volgende boeken van *Biologie voor jou* (Malmberg, 5^e editie):

- Leeropdrachtenboek HAVO deel 4a (ISBN: 9789034574244)
- Leeropdrachtenboek HAVO deel 4b (ISBN: 9789034574251)
- Leeropdrachtenboek HAVO deel 5a (ISBN: 9789034574268)
- Leeropdrachtenboek HAVO deel 5b (ISBN: 9789034574275)

Daarnaast wordt de BiNaS gebruikt (Noordhoff, 6e druk, ISBN: 9789001817497).

Toetsing en examinering

Elk blok sluiten we af met een korte herhaling van stof en een toets. Deze toetsen duren beide 100 minuten en tellen voor 50% mee voor het eindcijfer. Deze toetsen kunnen één keer herkanst worden aan het einde van de cursus. De toetsen zijn altijd op locatie.

3.2 Natuurkunde

Contacturen:	66 uur (22 contactmomenten van 3 uur)
Studiebelasting:	132 uur
Periode in het taalschakeltraject:	periode 2 t/m 4, deel 2 (tweede jaar)
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het bereiken van een niveau havo 5 natuurkunde dat nodig is voor een opleiding of werksituatie op een hoger niveau. Het vak bereidt voor op hbo vervolgstudies met een exacte signatuur, zoals bètawetenschappen, technische wetenschappen en medische wetenschappen.

Inhoud

De nadruk ligt op het correct toepassen van een aantal voor de natuurkunde relevante rekenkundige en wiskundige vaardigheden in specifieke probleemsituaties. Er is aandacht voor vaktaal en het interpreteren en produceren van vakterminologie, waaronder formuletaal, conventies en notaties, het kwantificeren van fysische grootheden en het relateren van mathematische uitdrukkingen aan fysische begrippen. Er zijn 2 lesblokken:

- Blok 1: de methodes Newton Basisboek havo 4 en Newton Basisboek havo 5 worden gebruikt.
 - o deel 4 havo, hoofdstukken 2, 4, 5 en 6
 - o deel 5 havo, hoofdstuk 7
 - o keuzekatern Optica

Onderwerpen: Algemene vaardigheden, beweging, krachten, straling en beeldvorming, golven en trillingen, optica.

Eindtermen: A, B1, B2, B3, C1

Aantal lessen: 11

- Blok 2: de methodes Newton Basisboek havo 4 en Newton Basisboek havo 5 worden gebruikt.
 - o deel 4 havo, hoofdstukken 1 en 3
 - o deel 5 havo, hoofdstukken 8 en 9
 - o keuzekatern Technische automatisering
 - o Onderwerpen: Elektrische schakelingen en energiegebruik, materialen en deeltjesmodellen, energie en vermogen, astronomie.
 - o Eindtermen: A, C2, D1, E1, G1, G2
 - o Aantal lessen: 11

Vereiste voorkennis

Basis natuurkundekennis, niveau havo 3

Eindtermen

Voor een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen verwijzen we naar Bijlage 1 van de OER, paragraaf 5, Eindtermen Natuurkunde havo.

Soort onderwijs

Klassikale lessen online of op locatie (3 uur x 26 contactmomenten inclusief toetsen, exclusief herkansingen). Deelnemers moeten rekening houden met huiswerk en zelfstudie.

Literatuur

Newton Basisboek havo 4 en Newton Basisboek havo 5
BiNaS (Noordhoff, 6e druk, ISBN: 9789001817497)

Toetsing en examinering

Elk blok sluiten we af met een korte herhaling van stof en een toets. Deze toetsen duren beide 100 minuten en tellen voor 50% mee voor het eindcijfer. Deze toetsen kunnen één keer herkanst worden aan het einde van de cursus. De toetsen zijn altijd op locatie.

3.3 Scheikunde

Contacturen:	66 uur (22 contactmomenten van 3 uur)
Studiebelasting:	165 uur
Periode in het taalschakeltraject:	periode 2 t/m 4, deel 2 (tweede jaar)
Presentie-eis:	minimaal 80%

Doel

Dit onderdeel is gericht op het bereiken van een niveau havo 5 scheikunde dat nodig is voor een opleiding of werksituatie op een hoger niveau. Het vak bereidt voor op hbo vervolgstudies met een exacte signatuur, zoals bètawetenschappen, technische wetenschappen en medische wetenschappen.

Inhoud

- Blok 1: de methode Chemie Overal havo 4e editie wordt gebruikt. Van deel 4 havo worden de onderwerpen behorend bij onderstaande eindtermen uit de volgende hoofdstukken behandeld:
Hoofdstuk 1 Scheiden en reageren
Hoofdstuk 2 Bouwstenen van stoffen
Hoofdstuk 3 Stoffen en reacties
Hoofdstuk 4 Moleculaire stoffen
Hoofdstuk 5 Zouten en zoutoplossingen
Hoofdstuk 6 Reacties van zouten

Het blok wordt afgesloten met toets T1. Deze duurt 100 minuten en kan één keer herkanst worden.
Eindtermen: A10, A13, B1, B2, B3, B4, B5, C1, C2, C3, C4, C6, D1
Aantal lessen: 11

- Blok 2: De methode Chemie Overal havo 4e editie wordt gebruikt. Van deel 5 havo worden de onderwerpen behorend bij onderstaande eindtermen uit de volgende hoofdstukken behandeld:
Hoofdstuk 7 Koolstofverbindingen
Hoofdstuk 8 Zuren en basen
Hoofdstuk 9 Energieproductie
Hoofdstuk 10 Polymeren
Hoofdstuk 11 Duurzaam produceren

Het blok wordt afgesloten met toets T2. Deze duurt 100 minuten en kan één keer herkanst worden.
Eindtermen: A10, A11, A12, A14, A15, B1, B2, B3, B4, B5, C1, C2, C4, C5, C7, C8, D1, F1, F2, F3, G1, G3, G4, G5
Aantal lessen: 11

Vereiste voorkennis

Basis scheikundekennis, niveau havo 3

Eindtermen

Voor een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen verwijzen we naar Bijlage 1 van de OER, paragraaf 5, Eindtermen Scheikunde havo.

Soort onderwijs

Klassikale lessen online of op locatie (3 uur x 26 contactmomenten inclusief toetsen, exclusief herkansingen). Deelnemers moeten rekening houden met huiswerk en zelfstudie.

Literatuur

Chemie Overal havo 4e editie, deel 4 en deel 5
BiNaS (Noordhoff, 6e druk, ISBN: 9789001817497)

Toetsing en examinering

Elk blok sluiten we af met een korte herhaling van stof en een toets. Deze toetsen duren beide 100 minuten en tellen voor 50% mee voor het eindcijfer. Deze toetsen kunnen één keer herkanst worden aan het einde van de cursus. De toetsen zijn altijd op locatie.

Annex 1 Eindtermen

In de Nederlands Wet Inburgering 2021 staan de volgende Eindtermen opgenomen voor de basis- en maatwerkvakken van het Taalschakeltraject naar het hoger beroepsonderwijs, profiel Natuur, techniek en gezondheid. De nummering hieronder correspondeert met de nummering in de wettekst zoals gepubliceerd in de Staatscourant 2021, 25700 ([Staatscourant 2021, 25700 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)) en hebben wij daarom in dit overzicht aangehouden.

6.1 Basisvakken

Basisvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
Nederlands ERK-niveau B1	N.v.t.	Vaardigheden lezen, gesprekken voeren, spreken, luisteren en schrijven
Nederlands ERK-niveau B2	Vaardigheden lezen, gesprekken voeren, spreken, luisteren en schrijven	N.v.t.
Engels ERK-niveau B1	Vaardigheden lezen en luisteren	N.v.t.
Engels ERK-niveau B2	N.v.t.	Vaardigheden lezen, gesprekken voeren, spreken, luisteren en schrijven
Wiskunde A havo of Wiskunde B havo	<p>WISKUNDE A</p> <p>Domein A: vaardigheden</p> <p><i>Subdomein A3: Wiskundige vaardigheden</i></p> <p>3. De deelnemer beheerst modelleren en algebraïseren, ordenen en structureren, analytisch denken en probleemoplossen, formules manipuleren, abstraheren, en logisch redeneren.</p> <p>Domein B: Algebra en tellen</p> <p><i>Subdomein B1: Rekenen</i></p> <p>4. De deelnemer kan berekeningen uitvoeren met getallen en daarbij gebruik maken van de rekenkundige basisbewerkingen en van het werken met haakjes.</p> <p><i>Subdomein B2: Algebra</i></p>	

Basisvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo- opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo- opleiding
	<p>5. De deelnemer kan berekeningen uitvoeren met variabelen en daarbij gebruik maken van de algebraïsche basisbewerkingen en van het werken met haakjes.</p> <p><i>Subdomein B3: Telproblemen</i></p> <p>6. De deelnemer kan telproblemen structureren en schematiseren en dat gebruiken bij berekeningen en redeneringen.</p> <p>Domein C: Verbanden</p> <p><i>Subdomein C1: Tabellen</i></p> <p>7. De deelnemer kan een tabel opstellen op basis van gegevens uit een tekst, een grafiek, een formule of andere tabellen en tabellen aflezen en interpreteren.</p> <p><i>Subdomein C3: Formules met één of meer variabelen</i></p> <p>9. De deelnemer kan door substitutie in een formule met één of meer variabelen waarden berekenen en een formule opstellen of wijzigen op basis van gegeven informatie.</p> <p><i>Subdomein C4: Lineaire verbanden</i></p> <p>10. De deelnemer kan bij een lineair verband een formule opstellen en een grafiek tekenen, met lineaire verbanden berekeningen uitvoeren zoals interpolatie en extrapolatie, lineaire vergelijkingen en ongelijkheden oplossen en uitkomsten toepassen in profielspecifieke probleemsituaties.</p> <p><i>Subdomein C5: Exponentiële verbanden</i></p> <p>11. De deelnemer kan exponentiële verbanden herkennen, met formules beschrijven, in grafieken weergeven en er berekeningen aan uitvoeren.</p> <p>Domein D: Verandering</p> <p>12. De deelnemer kan bij een grafiek uitspraken doen over stijgen, dalen, maximum en minimum en kan veranderingen beschrijven.</p> <p>Domein E: Statistiek</p> <p><i>Subdomein E1: Presentaties van data interpreteren en beoordelen</i></p> <p>13. De deelnemer kan data die op diverse manieren zijn gerepresenteerd en/of samengevat interpreteren en beoordelen op relevantie.</p> <p><i>Subdomein E2: Data verwerken</i></p>	

Basisvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	14. De deelnemer kan data verwerken, organiseren, bewerken, weergeven in grafieken, tabellen en diagrammen.	
	<p>WISKUNDE B</p> <p>Domein A: Vaardigheden</p> <p><i>Subdomein A3: Wiskundige vaardigheden</i></p> <p>3. De deelnemer beheerst de bij het examenprogramma passende wiskundige denkactiviteiten, waaronder modelleren en algebraïseren, ordenen en structureren, analytisch denken en probleemoplossen, formules manipuleren, abstraheren, en logisch redeneren en bewijzen.</p> <p>Domein B: Functie, grafieken en vergelijkingen</p> <p><i>Subdomein B1: Standaardfuncties</i></p> <p>4. De deelnemer kan standaardfuncties (machtsfuncties, exponentiële en logaritmische functies en goniometrische functies) hanteren, interpreteren binnen een context, de grafieken beschrijven en in een functievoorschrift vastleggen en werken met eenvoudige transformaties.</p> <p><i>Subdomein B2: Vergelijkingen en ongelijkheden</i></p> <p>5. De deelnemer kan vergelijkingen, ongelijkheden en stelsels van twee lineaire vergelijkingen oplossen, in voorkomende gevallen grafisch oplossen.</p> <p><i>Subdomein B3: Evenredigheidsverbanden</i></p> <p>6. De deelnemer kan verbanden tussen de twee grootheden $\alpha\alpha$ en bb van de vorm $\alpha\alpha=cc$ $bbdd$ herkennen, toepassen en bijbehorende grafieken tekenen, vanuit de beschrijving van een dergelijk verband een formule opstellen, de evenredigheidsconstante bepalen en kan rekenen met en redeneren over verbanden van deze vorm en het effect van schaalvergroting.</p> <p><i>Subdomein B4: Periodieke functies</i></p> <p>7. De deelnemer kan periodieke verschijnselen beschrijven door middel van sinus- of cosinusfuncties, de bijbehorende sinusoiden tekenen en de karakteristieke eigenschappen ervan benoemen en alle oplossingen van een goniometrische vergelijking op een gegeven interval bepalen.</p> <p>Domein C: Meetkundige berekeningen</p>	

Basisvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p><i>Subdomein C1: Afstanden en hoeken in concrete situaties</i></p> <p>8. De deelnemer kan afstanden en hoeken berekenen met behulp van goniometrische verhoudingen en de stelling van Pythagoras.</p> <p>Domein D: Toegepaste analyse</p> <p><i>Subdomein D1: Veranderingen</i></p> <p>10. De deelnemer kan het veranderingsgedrag van een functie, gegeven door grafiek, tabel of formule, beschrijven.</p> <p><i>Subdomein D2: afgeleide functies</i></p> <p>11. De deelnemer kan lokale veranderingen van functiewaarden benaderen zowel met een differentiaalquotiënt als met een numeriek-grafische methode.</p> <p><i>Subdomein D4: Toepassing afgeleide functies</i></p> <p>13. De deelnemer kan analytisch-algebraïsche berekeningen uitvoeren gericht op profielspecifieke contexten.</p>	

6.2 Maatwerkvakken

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
Engels ERK-niveau B1	Vaardigheden spreken, gesprekken voeren en schrijven	N.v.t.
Biologie havo	<p>Domein A: vaardigheden</p> <p><i>Subdomein A11: Vorm-functie-denken</i></p> <p>11. De deelnemer kan in contexten redeneringen hanteren waarbij van biologische objecten op verschillende organisatieniveaus vanuit een gegeven vorm naar een bijbehorende functie wordt gezocht en andersom.</p> <p><i>Subdomein A14: Systeemdenken</i></p> <p>14. De deelnemer kan in contexten een onderscheid maken tussen verschillende organisatieniveaus, relaties binnen en tussen organisatieniveaus uitwerken en</p>	

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p>uiteenzetten hoe biologische eenheden op verschillende organisatieniveaus zichzelf in stand houden en ontwikkelen.</p> <p><i>Subdomein A15: Contexten</i></p> <p>15. De deelnemer kan de in domein A genoemde vaardigheden en de in domeinen B tot en met F genoemde concepten ten minste gebruiken in beroepscontexten en in leefwereldcontexten.</p> <p>Domein B Zelfregulatie</p> <p><i>Subdomein B1: Eiwitsynthese</i></p> <p>17. De deelnemer kan met behulp van de concepten DNA en eiwitsynthese ten minste in contexten op het gebied van gezondheid en voedselproductie verklaren op welke wijze bouwstoffen van de cel worden gevormd.</p> <p><i>Subdomein B2: Stofwisseling van de cel</i></p> <p>18. De deelnemer kan met behulp van de concepten homeostase, transport, assimilatie en dissimilatie ten minste in contexten op het gebied van gezondheid en voeding verklaren op welke wijze de stofwisseling van cellen van prokaryoten en eukaryoten verloopt.</p> <p><i>Subdomein B3: Stofwisseling van het organisme</i></p> <p>19. De deelnemer kan met behulp van de concepten orgaan, fotosynthese, ademhaling, vertering, uitscheiding en transport ten minste in contexten op het gebied van gezondheid en voedselproductie benoemen op welke wijze de stofwisseling van organismen verloopt en benoemen op welke wijze stoornissen daarin kunnen ontstaan en op welke wijze deze kunnen worden aangepakt.</p> <p><i>Subdomein B4: Zelfregulatie van het organisme</i></p> <p>20. De deelnemer kan met behulp van de concepten homeostase, hormonale regulatie en neurale regulatie ten minste in contexten op het gebied van sport en voeding verklaren op welke wijze eukaryoten zichzelf reguleren.</p> <p><i>Subdomein B5: Afweer van het organisme</i></p> <p>21. De deelnemer kan met behulp van het concept afweer ten minste in contexten op het gebied van gezondheidszorg en voedselproductie benoemen op welke wijze eukaryoten zich te weer stellen tegen andere organismen, virussen en allergenen en welke problemen daarbij kunnen ontstaan.</p> <p><i>Subdomein B6: Beweging van het organisme</i></p>	

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p>22. De deelnemer kan met behulp van de concepten beweging, neurale regulatie en waarneming ten minste in contexten op het gebied van gezondheid en sport verklaren op welke wijze mens en dier bewegen.</p> <p><i>Subdomein B7: Waarneming door het organisme</i></p> <p>23. De deelnemer kan met behulp van de concepten orgaan, waarneming en neurale regulatie ten minste in contexten op het gebied van gezondheid en sport verklaren op welke wijze organismen waarnemen.</p> <p>Domein C: Zelforganisatie</p> <p><i>Subdomein C2: Zelforganisatie van het organisme</i></p> <p>26. De deelnemer kan met behulp van het concept levenscyclus ten minste in contexten benoemen op het gebied van gezondheid op welke wijze de ontwikkeling van organismen verloopt.</p> <p>Domein E: Reproductie</p> <p><i>Subdomein E1: DNA-replicatie</i></p> <p>32. De deelnemer kan met behulp van het concept DNA-replicatie ten minste in contexten op het gebied van veiligheid en gezondheid benoemen op welke wijze erfelijk materiaal wordt gereproduceerd.</p> <p><i>Subdomein E2: Levenscyclus van de cel</i></p> <p>33. De deelnemer kan met behulp van het concept celcyclus ten minste in contexten op het gebied van energie en gezondheid benoemen.</p> <p><i>Subdomein E3: Voortplanting van het organisme</i></p> <p>34. De deelnemer kan met behulp van het concept voortplanting ten minste in contexten op het gebied van gezondheid en voedselproductie verklaren op welke wijze de reproductie van eukaryoten verloopt.</p> <p><i>Subdomein E4: Erfelijke eigenschap</i></p> <p>35. De deelnemer kan met behulp van het concept erfelijke eigenschap ten minste in contexten op het gebied van veiligheid en voedselproductie verklaren op welke wijze eigenschappen worden overgedragen bij eukaryoten.</p>	
<p>Natuurkunde havo</p>	<p>Domein A: Vaardigheden</p>	

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p><i>Subdomein A10: Kennisontwikkeling en -toepassing</i></p> <p>10. De deelnemer kan in contexten analyseren op welke wijze natuurkundige en technologische kennis wordt ontwikkeld en toegepast.</p> <p><i>Subdomein A11: Technisch-instrumentele vaardigheden</i></p> <p>11. De deelnemer kan op een verantwoorde wijze omgaan met voor de natuurkunde relevante materialen, instrumenten, apparaten en ICT toepassingen.</p> <p><i>Subdomein A12: Rekenkundige en wiskundige vaardigheden</i></p> <p>12. De deelnemer kan een aantal voor de natuurkunde relevante rekenkundige en wiskundige vaardigheden correct en geroutineerd toepassen bij voor de natuurkunde specifieke probleemsituaties.</p> <p><i>Subdomein A13: Vaktaal</i></p> <p>13. De deelnemer kan de specifieke vaktaal en vakterminologie interpreteren en produceren, waaronder formuletaal, conventies en notaties.</p> <p><i>Subdomein A14: Vakspecifiek gebruik van de computer</i></p> <p>14. De deelnemer kan de computer gebruiken bij modelleren en visualiseren van verschijnselen en processen, en voor het verwerken van gegevens.</p> <p><i>Subdomein A15: Kwantificeren en interpreteren</i></p> <p>15. De deelnemer kan fysische grootheden kwantificeren en mathematische uitdrukkingen in verband brengen met relaties tussen fysische begrippen.</p> <p>Domein B: Beeld- en geluidstechniek</p> <p><i>Subdomein B1: Informatieoverdracht</i></p> <p>16. De deelnemer kan in contexten eigenschappen van trillingen en golven gebruiken bij het analyseren en verklaren van onder andere informatieoverdracht.</p> <p><i>Subdomein B2: Medische beeldvorming</i></p> <p>17. De deelnemer kan eigenschappen van ioniserende straling en de effecten van deze straling op mens en milieu beschrijven. Ook kan de deelnemer medische beeldvormingstechnieken beschrijven en analyseren aan de hand van fysische principes en de diagnostische functie van deze beeldvormingstechnieken voor de gezondheid toelichten.</p>	

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p><i>Subdomein B3: Optica</i></p> <p>18. De deelnemer kan aan de hand van toepassingen van geometrische optica en golfoptica eigenschappen van licht beschrijven en analyseren.<u>1</u></p> <p>Domein C: Beweging en energie</p> <p><i>Subdomein C1: Kracht en beweging</i></p> <p>19. De deelnemer kan in contexten de relatie tussen kracht en bewegingsveranderingen analyseren en verklaren met behulp van de wetten van Newton.</p> <p><i>Subdomein C2: Energieomzettingen</i></p> <p>20. De deelnemer kan in contexten de begrippen energiebehoud, rendement, arbeid en warmte gebruiken om energieomzettingen te beschrijven en te analyseren.</p> <p>Domein D: Materialen</p> <p><i>Subdomein D1: Eigenschappen van stoffen en materialen</i></p> <p>21. De deelnemer kan in contexten fysische eigenschappen van stoffen en materialen beschrijven en verklaren met behulp van atomaire en moleculaire modellen.</p> <p>Domein E: Aarde en heelal</p> <p><i>Subdomein E1: Zonnestelsel en heelal</i></p> <p>23. De deelnemer kan het ontstaan en de ontwikkeling van structuren in het heelal beschrijven en bewegingen in het zonnestelsel analyseren en verklaren aan de hand van fysische principes.</p> <p>Domein G: Meten en regelen</p> <p><i>Subdomein G1: Gebruik van elektriciteit</i></p> <p>26. De deelnemer kan opwekking, transport en toepassingen van elektriciteit beschrijven en analyseren aan de hand van fysische begrippen.</p> <p><i>Subdomein G2: Technische automatisering</i></p> <p>27. De deelnemer kan meet-, stuur- en regelsystemen construeren en de functie en werking van de componenten beschrijven.<u>1</u></p>	

Maatwerkvlak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
<p>Scheikunde havo</p>	<p>Domein A: Vaardigheden</p> <p><i>Subdomein A10: Gebruiken van chemische concepten</i></p> <p>10. De deelnemer kan chemische concepten en in de chemie gebruikte fysische en biologische concepten herkennen en met elkaar in verband brengen.</p> <p><i>Subdomein A11: Redeneren in termen van context-concept</i></p> <p>11. De deelnemer kan in leefwereld-, beroeps- en technologische contexten chemische concepten herkennen en gebruiken en kan op basis daarvan voorspellingen doen, en berekeningen en schattingen maken.</p> <p><i>Subdomein A12: Redeneren in termen van structuur-eigenschappen</i></p> <p>12. De deelnemer kan macroscopische eigenschappen in relatie brengen met structuren op meso- en microniveau en daarin aspecten van schaal herkennen en kan omgekeerd vanuit structuren voorspellingen doen over macroscopische eigenschappen.</p> <p><i>Subdomein A13: Redeneren over systemen, verandering en energie</i></p> <p>13. De deelnemer kan chemische processen herkennen in termen van systemen en daarbij kennis van stoffen, deeltjes, reactiviteit en energie gebruiken.</p> <p><i>Subdomein A14: Redeneren in termen van duurzaamheid</i></p> <p>14. De deelnemer kan in maatschappelijke, beroeps- en technologische contexten aspecten van duurzaamheid aangeven en beschrijven.</p> <p><i>Subdomein A15: Redeneren over ontwikkelen van chemische kennis</i></p> <p>15. De deelnemer kan in contexten aangeven op welke wijze natuurwetenschappelijke, technologische en chemische kennis wordt ontwikkeld en toegepast.</p> <p>Domein B: Kennis van stoffen en materialen</p> <p><i>Subdomein B1: Deeltjesmodellen</i></p> <p>16. De deelnemer kan deeltjesmodellen beschrijven en gebruiken.</p> <p><i>Subdomein B2: Eigenschappen en modellen</i></p> <p>17. De deelnemer kan macroscopische eigenschappen van een stof of materiaal in relatie brengen met deeltjesmodellen.</p>	

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p><i>Subdomein B3: Bindingen en eigenschappen</i></p> <p>18. De deelnemer kan met behulp van kennis van bindingen eigenschappen van stoffen en materialen toelichten en beschrijven.</p> <p><i>Subdomein B4: Bindingen, structuren en eigenschappen</i></p> <p>19. De deelnemer kan op basis van kennis van aanwezige structuren en de bindingen in en tussen deeltjes een macroscopische eigenschap van een stof of materiaal verklaren.</p> <p><i>Subdomein B5: Macroscopische eigenschappen</i></p> <p>20. De deelnemer kan een macroscopische eigenschap relateren aan de structuur van een stof of materiaal.</p> <p>Domein C: Kennis van chemische processen en kringlopen</p> <p><i>Subdomein C1: Chemische processen</i></p> <p>21. De deelnemer kan chemische reacties en fysische processen beschrijven in termen van vormen en verbreken van (chemische) bindingen.</p> <p><i>Subdomein C2: Chemisch rekenen</i></p> <p>22. De deelnemer kan met behulp van kennis van chemische reacties en behoudswetten berekeningen maken over een proces.</p> <p><i>Subdomein C3: Energieberekeningen</i></p> <p>23. De deelnemer kan een chemisch proces en de daarbij optredende energieomzetting en energie-uitwisseling beschrijven en met een berekening toelichten.</p> <p><i>Subdomein C4: Chemisch evenwicht</i></p> <p>24. De deelnemer kan bij experimenten metingen doen aan concentraties en energie-uitwisseling en beredeneren of er sprake is van evenwicht en hoe de ligging van het evenwicht kan worden beïnvloed.</p> <p><i>Subdomein C5: Technologische aspecten</i></p> <p>25. De deelnemer kan in contexten van technologische aard aspecten van schaal, verandering en reactiviteit herkennen en toelichten.</p> <p><i>Subdomein C6: Reactiekinetiek</i></p>	

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p>26. De deelnemer kan de reactiesnelheid berekenen uit de concentratieverandering en beredeneren hoe de reactiesnelheid beïnvloed wordt.</p> <p><i>Subdomein C7: Behoudswetten en kringlopen</i></p> <p>27. De deelnemer kan chemische processen relateren aan behoudswetten en beschrijven in termen van kringlopen.</p> <p><i>Subdomein C8: Classificatie van reacties</i></p> <p>28. De deelnemer kan eenvoudige reacties classificeren en gebruiken bij het beschrijven van polymerisatiereacties.</p> <p>Domein D: Ontwerpen en experimenten in de chemie</p> <p><i>Subdomein D1: Chemische vakmethodes</i></p> <p>29. De deelnemer kan met behulp van kennis van stoffen, materialen en chemische processen verklaren waarom bepaalde scheidings- en/of analysemethoden passen in een voorgesteld ontwerp of productieproces.</p> <p>Domein F: Processen in de chemische industrie</p> <p><i>Subdomein F1: Industriële processen</i></p> <p>35. De deelnemer kan gegeven industriële processen beschrijven in blokschema's, rendementsberekeningen maken, en aangeven hoe aspecten van groene chemie bij het ontwerp van het proces een rol spelen.</p> <p><i>Subdomein F2: Procestechnologie en duurzaamheid</i></p> <p>36. De deelnemer kan kennis over procestechnologie en reactiekinetiek gebruiken bij redeneringen met betrekking tot duurzaamheid en veiligheid van een proces.</p> <p><i>Subdomein F3: Energieomzettingen</i></p> <p>37. De deelnemer kan in de context van duurzaamheid beschrijven welke chemische en/of technologische processen worden gebruikt bij energieomzettingen en kan beredeneren hoe duurzaamheid een rol speelt bij energieproductie.</p> <p>Domein G: Maatschappij en chemische technologie</p> <p><i>Subdomein G1: Chemie van het leven</i></p> <p>41. De deelnemer kan chemische processen in levende organismen herkennen en beschrijven.</p>	

Maatwerkvak	Eindtermen Nederlandstalige hbo-opleiding	Eindtermen Engelstalige hbo-opleiding
	<p><i>Subdomein G3: Duurzame chemische technologie</i></p> <p>43. De deelnemer kan aangeven hoe grondstoffen voor de chemische industrie worden geproduceerd en kan met behulp van kennis van duurzame principes een relatie leggen tussen de lokale en mondiale kwaliteit van leven en de bijdrage van een bedrijfsproces uit de chemische industrie daaraan.</p> <p><i>Subdomein G4: Groene chemie</i></p> <p>44. De deelnemer kan bij grootschalige productieprocessen aspecten van duurzaamheid en groene chemie benoemen.</p> <p><i>Subdomein G5: Ketenanalyse</i></p> <p>45. De deelnemer kan met kennis van chemische processen bij een ketenanalyse van een proces of een product voorstellen voor aanpassing van het proces of product beoordelen.</p>	

¹ Deze eindterm is optioneel.

Eindtermen leervaardigheden

Deze eindtermen gelden voor alle taalschakeltrajecten. Op deze eindtermen dient de deelnemer een ontwikkeling te laten zien.

I Sociale en (inter)culturele vaardigheden

A. Kennis hebben van de Nederlandse onderwijscultuur

De deelnemer weet wat de (onderscheidende) kenmerken zijn van de Nederlandse onderwijscultuur, zoals de omgang tussen docenten en deelnemers, en de nadruk op zelfstandigheid en samenwerking in het leren.

B. Verschillende visies, uitingen en gedragingen respecteren

De deelnemer gaat in discussies en omgang respectvol om met mensen met verschillende culturele, politieke en religieuze achtergrond, met andersdenkenden en heeft aandacht voor diversiteit en inclusie.

C. Gedragscodes in verschillende sociale situaties herkennen en toepassen

De deelnemer weet welk gedrag (omgangsvorm, uiterlijk) verwacht wordt in verschillende situaties tijdens de opleiding en laat dit gedrag zelf ook zien.

D. Op gepaste wijze omgaan met anderen in verschillende rollen en contexten

De deelnemer gaat met mededeelnemers, docenten en collega's om zoals dat van hem/haar verwacht wordt in het kader van de opleiding.

E. Vermogen tot zelfregulatie

De deelnemer weet wat hij moet doen als een situatie in het kader van zijn opleiding voor hem (persoonlijk) een uitdaging vormt.

e.1 Reflecteren op eigen gedrag

Denkt na over het eigen gedrag en past dit eventueel aan in het kader van zijn opleiding.

e.2 Inschatten welke gevolgen keuzes voor jezelf en anderen hebben

Benoemt wat de gevolgen voor hemzelf en anderen zijn als hij een keuze maakt binnen een opdracht of taak in het kader van zijn opleiding.

e.3 Bijstellen van gedrag naar aanleiding van reflectie of feedback

Als hij zelf op basis van reflectie constateert of door anderen gewezen wordt op bepaalde effecten van zijn gedrag, past hij dit aan.

II Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken

A. Informatievaardigheden

De deelnemer behandelt nieuwe informatie op de juiste wijze in het kader van zijn opleiding.

a.1 Informatie zoeken en selecteren

Weet hoe hij informatie moet zoeken en selecteert deze in het kader van zijn opleiding.

a.2 Informatie verwerken

Verwerkt informatie ten behoeve van een opdracht of taak in het kader van zijn opleiding.

a.3 Informatie analyseren en interpreteren

Analyseert en interpreteert gevonden informatie in het kader van zijn opleiding.

a.4 Informatie evalueren

Geeft een oordeel over relevantie, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van informatie.

a.5 Informatie presenteren en mondeling rapporteren

Presenteert in het kader van zijn opleiding informatie die hij verwerkt, geanalyseerd en geëvalueerd heeft en kiest hiervoor een passende presentatievorm.

B. Zelfstandig leren

De deelnemer geeft zelf sturing aan zijn leerproces in het kader van zijn opleiding.

b.1 Verantwoordelijkheid nemen voor het leerproces

Neemt zelf de verantwoordelijkheid voor zijn leerproces in het kader van zijn opleiding.

b.2 Leerdoelen (bij)stellen

Werkt in het kader van zijn opleiding zelf zijn leerdoelen uit en stelt deze bij als dit tijdens het proces nodig blijkt.

b.3 Leeractiviteiten selecteren

Bepaalt welke leeractiviteiten hij onderneemt om zijn leerdoel te bereiken in het kader van zijn opleiding.

b.4 Plannen

Plant zijn werkzaamheden volgens de gestelde leerdoelen in het kader van zijn opleiding.

b.5 Reflecteren op voortgang

Gaat (in overleg met zijn docent) regelmatig na of de voortgang volgens planning verloopt in het kader van zijn opleiding.

C. Samenwerken

De deelnemer werkt samen met anderen in groepsverband in een team of in een project in het kader van zijn opleiding.

c.1 Afspraken nakomen

Komt afspraken na, zoals op tijd komen, beloofde bijdragen tijdig aanleveren e.d. in het kader van zijn opleiding.

c.2 Actief deelnemen aan overleg

Luistert actief en praat mee over het onderwerp van een discussie of overleg in het kader van zijn opleiding.

c.3 Constructieve bijdrage leveren aan het eindresultaat

Werkt in het kader van zijn opleiding volgens de afgesproken taakverdeling waarbij hij het verwachte eindresultaat in het oog houdt.

c.4 Op gepaste wijze feedback geven

Spreekt in het kader van zijn opleiding anderen op een gepaste manier aan op hun gedrag of houding.

c.5 Op gepaste wijze feedback ontvangen

Reageert in het kader van zijn opleiding passend op kritische opmerkingen en geeft aan wat hij hiermee gaat doen.

c.6 Initiatief nemen

Neemt in het kader van zijn opleiding waar nodig maatregelen om zijn traject goed te laten verlopen en te houden.

D. Communicatie

De deelnemer onderhoudt op gepaste wijze contact met anderen in het kader van zijn opleiding.

d.1 Luisteren naar de inbreng van anderen

Luistert naar wat anderen zeggen en vinden, in het kader van zijn opleiding.

d.2 Bijdrage leveren aan een gesprek, overleg of discussie

Zorgt ervoor dat hij aan het woord komt als hij iets wil zeggen in een gesprek, overleg of discussie in het kader van zijn opleiding.

d.3 Aangeven wat hij wil

Geeft duidelijk aan wat hij wil in het kader van zijn opleiding.

d.4 Aangeven wat hij vindt

Geeft zijn mening op momenten dat dit opportuun is in het kader van zijn opleiding.

E. Probleemoplossend vermogen

De deelnemer is in staat oplossingen te vinden voor problemen die binnen een opdracht of taak tijdens het werkproces ontstaan in het kader van zijn opleiding.

e.1 Probleem herkennen/definiëren

Herkent een probleem tijdens het werkproces en benoemt het op een begrijpelijke manier in het kader van zijn opleiding.

e.2 Probleem analyseren

Geeft de oorzaak en aard aan van problemen die ontstaan tijdens het werkproces in het kader van zijn opleiding.

e.3 (Een) oplossing(en) voor een probleem bedenken

Bedenkt (samen met anderen) mogelijke oplossingen voor problemen die hij tegenkomt in het kader van zijn opleiding.

e.4 Gericht hulp vragen

Vraagt op het juiste moment en op de juiste manier gericht om hulp bij het oplossen van een probleem in het kader van zijn opleiding.

III Taalvaardigheden voor studie

A. Lezen

a.1 Instructies lezen

Weet wat hij moet doen naar aanleiding van geschreven instructies, bijvoorbeeld een stappenplan of een handleiding in het kader van zijn opleiding.

a.2 Studerend en taakgeoriënteerd lezen

Leest studieteksten om informatie te kunnen onthouden, begrijpen en reproduceren in het kader van zijn opleiding.

a.3 Lezen van betogen

Begrijpt betogende teksten en weet waarvan de schrijver hem probeert te overtuigen in het kader van zijn opleiding.

B. Luisteren

b.1 Luisteren naar een langere uitleg

Begrijpt een langere uitleg in de klas en kan er de juiste informatie uit halen.

b.2 Luisteren naar instructies

Weet wat hij moet doen naar aanleiding van mondelinge instructies en uitleg in het kader van zijn opleiding.

C. Gesprekken voeren

c.1 Deelnemen aan overleg en discussies in het kader van de opleiding

Neemt actief deel aan overleg en discussies om informatie en meningen uit te wisselen over onderwerpen in het kader van zijn opleiding.

c.2 Deelnemen aan informele gesprekken

Neemt actief deel aan informele gesprekken met mededeelnemers, in de pauze of tussen de lessen.

D. Spreken

d.1 Presenteren

Geeft in het kader van zijn opleiding presentaties over onderwerpen, resultaten van opdrachten of onderzoek.

d.2 Uitleg of onderbouwing geven tijdens een discussie, overleg of gesprek

Is in het kader van zijn opleiding langere tijd aan het woord tijdens een discussie, overleg of gesprek om iets uit te leggen of zijn mening te onderbouwen.

E. Schrijven

e.1 Notities maken tijdens een opdracht of uitleg

Maakt in het kader van zijn opleiding begrijpelijke aantekeningen van een korte en gestructureerde plenair gegeven uitleg of van een kort overleg of opdracht.

e.2 Verslagen maken

Maakt in het kader van zijn opleiding een schriftelijk verslag van een project of opdracht.

F. Woordenschat

f.1 Algemene schooltaalwoorden begrijpen en gebruiken

Begrijpt de algemene schooltaalwoorden die hij nodig heeft om de opleiding te kunnen volgen en kan deze ook gebruiken in het kader van zijn opleiding.

f.2 Algemene rekentaal begrijpen en gebruiken

Begrijpt de algemene rekentaal die hij nodig heeft om de opleiding te kunnen volgen en kan deze ook gebruiken in het kader van zijn opleiding.

f.3 Algemene vaktaalwoorden binnen het beoogde vakgebied begrijpen en gebruiken

Beheerst een redelijke basis wat betreft algemene vaktaalwoorden en kan deze ook gebruiken in het kader van zijn opleiding.

IV Digitale vaardigheden

A. Werken met verschillende digitale devices

De deelnemer gebruikt verschillende digitale devices (zoals computer, smartphone) op een passende manier in het kader van zijn opleiding.

B. Basisvaardigheden van digitale applicaties beheersen

De deelnemer gebruikt de interfacemogelijkheden voor basisfuncties binnen applicaties in het kader van zijn opleiding.

C. Werken met veelgebruikte applicaties op mbo, hbo of universiteit

De deelnemer gebruikt in het kader van zijn opleiding meerdere relevante applicaties die tegelijkertijd actief zijn en kan informatie uitwisselen tussen die applicaties.

D. (Betrouwbare) online informatie gebruiken

De deelnemer gebruikt webadressen, portals en zoekmachines op een manier die past bij de zoekvraag om (betrouwbare) digitale bronnen te vinden in het kader van zijn opleiding.

E. Mediawijsheid

e.1 Veiligheid en privacy in acht nemen bij internetgebruik

Neemt maatregelen om te voorkomen dat (privé)informatie ongewenst wordt verspreid op internet in het kader van zijn opleiding.

e.2 Nepnieuws en fraude herkennen

Weet hoe de bron achterhaald en beoordeeld kan worden van informatie zoals op sociale media en online communicatie en herkent nepnieuws of fraude.

e.3 Invloed van media onderkennen

Weet, in het kader van zijn opleiding, dat de media invloed proberen uit te oefenen op zijn internetgebruik.

Eindtermen vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze

Deze eindtermen gelden voor alle taalschakeltrajecten.

- A. De deelnemer kan zijn eigen capaciteiten (eigenschappen, leervermogen, (vereiste) taalvaardigheid en vakkennis) benoemen.
- B. De deelnemer kan zijn eigen wensen en dromen op het gebied van beroep en/of opleiding benoemen.
- C. De deelnemer kan
 - hetzij bij zijn opleidingswens passende beroepsmogelijkheden benoemen,
 - hetzij bij zijn beroepswens passende opleidingsmogelijkheden benoemen.
- D. De deelnemer kan een realistische keuze maken voor een opleiding die past bij zijn capaciteiten en omstandigheden.
- E. De deelnemer heeft een accuraat en actueel beeld van het arbeidsmarktperspectief bij zijn beroepswens/opleidingsmogelijkheden en kan dit beschrijven.
- F. De deelnemer heeft een realistisch beeld van zijn gekozen opleiding en de beroepspraktijk daarbij.
- G. De deelnemer kent het belang van een eigen netwerk in Nederland, weet hoe hij een eigen netwerk kan opbouwen en kan dit benoemen.

Annex 2 Format Voortgangsrapportage Leervaardigheden

Tabel I: Sociale en (inter)culturele vaardigheden

I Sociale en (inter)culturele vaardigheden			
<i>Eindtermen waarop de deelnemer ontwikkeling dient te laten zien</i>	<i>Start</i>	<i>Periode 1, jaar 2</i>	<i>Periode 4, jaar 2</i>
A. Kennis hebben van de Nederlandse onderwijscultuur			
De deelnemer weet wat de (onderscheidende) kenmerken zijn van de Nederlandse onderwijscultuur, zoals de omgang tussen docenten en deelnemers, en de nadruk op zelfstandigheid en samenwerking in het leren.	<i>[Hier beschrijft men de startsituatie van de deelnemer m.b.t. deze eindterm]</i>		
B. Verschillende visies, uitingen en gedragingen respecteren			
De deelnemer gaat in discussies en omgang respectvol om met mensen met verschillende culturele, politieke en religieuze achtergrond, met andersdenkenden en heeft aandacht voor diversiteit en inclusie.			
C. Gedragscodes in verschillende sociale situaties herkennen en toepassen			
De deelnemer weet welk gedrag (omgangsvorm, uiterlijk) verwacht wordt in verschillende situaties tijdens de opleiding en laat dit gedrag zelf ook zien.			
D. Op gepaste wijze omgaan met anderen in verschillende rollen en contexten			
De deelnemer gaat met de mededeelnemers, docenten en collega's om zoals dat van hem verwacht wordt in het kader van de opleiding.			
E. Vermogen tot zelfregulatie; De deelnemer weet wat hij moet doen als een situatie in het kader van zijn opleiding voor hem (persoonlijk) een uitdaging vormt.			
<i>e.1 Reflecteren op eigen gedrag</i> Denkt na over het eigen gedrag en past dit eventueel aan in het kader van zijn opleiding.			
<i>e.2 Inschatten welke gevolgen keuzes voor jezelf en anderen hebben</i> Benoemt wat de gevolgen voor hemzelf en anderen zijn als hij een keuze maakt binnen een opdracht of taak in het kader van zijn opleiding.			
<i>e.3 Bijstellen van gedrag naar aanleiding van reflectie of feedback</i> Als hij zelf op basis van reflectie constateert of door anderen gewezen wordt op bepaalde effecten van zijn gedrag, past hij dit aan.			

Feedback en afspraken na Start	
Datum:	[Hier vult docent feedback en afspraken in]
Docent:	
Feedback en afspraken na Periode 1	
Datum:	[Hier vult docent feedback en afspraken in.]
Docent:	
Eindoordeel I. Sociale en (inter)culturele vaardigheden.	☐ Voldaan. De deelnemer heeft voldoende ontwikkeling laten zien. ☐ Niet voldaan. De deelnemer moet zich verder ontwikkelen op een of meerdere eindtermen.
Onderbouwing [In dit vak onderbouwt de docent het eindoordeel voor het onderdeel Sociale en (inter)culturele Vaardigheden]	

Tabel II: Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken

II. Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken			
Eindtermen waarop de deelnemer ontwikkeling dient te laten zien	Start	Periode 1, jaar 2	Periode 4, jaar 2
A. Informatievaardigheden; De deelnemer behandelt nieuwe informatie op de juiste wijze in het kader van zijn opleiding.			
<i>a.1 Informatie zoeken en selecteren</i> Weet hoe hij informatie moet zoeken en selecteert deze in het kader van zijn opleiding.			
<i>a.2 Informatie verwerken</i> Verwerkt informatie ten behoeve van een opdracht of taak in het kader van zijn opleiding.			
<i>a.3 Informatie analyseren en interpreteren</i> Analyseert en interpreteert gevonden informatie in het kader van zijn opleiding.			
<i>a.4 Informatie evalueren</i> Geeft een oordeel over relevantie, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van informatie.			
<i>a.5 Informatie presenteren en mondeling rapporteren</i> Presenteert in het kader van zijn opleiding informatie die hij verwerkt, geanalyseerd en geëvalueerd heeft en kiest hiervoor een passende presentatievorm.			
B. Zelfstandig leren; De deelnemer geeft zelf sturing aan zijn leerproces in het kader van zijn opleiding.			

<p><i>b.1 Verantwoordelijkheid nemen voor het leerproces</i> Neemt zelf de verantwoordelijkheid voor zijn leerproces in het kader van zijn opleiding.</p>			
<p><i>b.2 Leerdoelen (bij)stellen</i> Werkt in het kader van zijn opleiding zelf zijn leerdoelen uit en stelt deze bij als dit tijdens het proces nodig blijkt.</p>			
<p><i>b.3 Leeractiviteiten selecteren</i> Bepaalt welke leeractiviteiten hij onderneemt om zijn leerdoel te bereiken in het kader van zijn opleiding.</p>			
<p><i>b.4 Plannen</i> Plant zijn werkzaamheden volgens de gestelde leerdoelen in het kader van zijn opleiding.</p>			
<p><i>b.5 Reflecteren op voortgang</i> Gaaf (in overleg met zijn docent) regelmatig na of de voortgang volgens planning verloopt in het kader van zijn opleiding.</p>			
<p>C. Samenwerken; De deelnemer werkt samen met anderen in groepsverband in een team of in een project in het kader van zijn opleiding.</p>			
<p><i>c.1 Afspraken nakomen</i> Komt afspraken na, zoals op tijd komen, beloofde bijdragen tijdig aanleveren e.d. in het kader van zijn opleiding.</p>			
<p><i>c.2 Actief deelnemen aan overleg</i> Luistert actief en praat mee over het onderwerp van een discussie of overleg in het kader van zijn opleiding.</p>			
<p><i>c.3 Constructieve bijdrage leveren aan het eindresultaat</i> Werkt in het kader van zijn opleiding volgens de afgesproken taakverdeling waarbij hij het verwachte eindresultaat in het oog houdt.</p>			
<p><i>c.3 Constructieve bijdrage leveren aan het eindresultaat</i> Werkt in het kader van zijn opleiding volgens de afgesproken taakverdeling waarbij hij het verwachte eindresultaat in het oog houdt.</p>			
<p><i>c.4 Op gepaste wijze feedback geven</i> Spreekt in het kader van zijn opleiding anderen op een gepaste manier aan op hun gedrag of houding.</p>			
<p><i>c.5 Op gepaste wijze feedback ontvangen</i></p>			

Reageert in het kader van zijn opleiding passend op kritische opmerkingen en geeft aan wat hij hiermee gaat doen.			
<i>c.6 Initiatief nemen</i> Neemt in het kader van zijn opleiding waar nodig maatregelen om zijn traject goed te laten verlopen en te houden.			
D. Communicatie; De deelnemer onderhoudt op gepaste wijze contact met anderen in het kader van zijn opleiding.			
<i>d.1 Luisteren naar de inbreng van anderen</i> Luistert naar wat anderen zeggen en vinden, in het kader van zijn opleiding.			
<i>d.2 Bijdrage leveren aan een gesprek, overleg of discussie</i> Zorgt ervoor dat hij aan het woord komt als hij iets wil zeggen in een gesprek, overleg of discussie in het kader van zijn opleiding.			
<i>d.3 Aangeven wat hij wil</i> Geeft duidelijk aan wat hij wil in het kader van zijn opleiding.			
<i>d.4 Aangeven wat hij vindt</i> Geeft zijn mening op momenten dat dit opportuun is in het kader van zijn opleiding.			
E. Probleemoplossend vermogen; De deelnemer is in staat oplossingen te vinden voor problemen die binnen een opdracht of taak tijdens het werkproces ontstaan in het kader van zijn opleiding.			
<i>e.1 Probleem herkennen/definiëren</i> Herkent een probleem tijdens het werkproces en benoemt het op een begrijpelijke manier in het kader van zijn opleiding.			
<i>e.2 Probleem analyseren</i> Geeft de oorzaak en aard aan van problemen die ontstaan tijdens het werkproces in het kader van zijn opleiding.			
<i>e.3 (Een) oplossing(en) voor een probleem bedenken</i> Bedenkt (samen met anderen) mogelijke oplossingen voor problemen die hij tegenkomt in het kader van zijn opleiding.			
<i>e.4 Gericht hulp vragen</i> Vraagt op het juiste moment en op de juiste manier gericht om hulp bij het oplossen van een probleem in het kader van zijn opleiding.			
Feedback en afspraken na Start			
Datum: Docent:	[Hier vult docent feedback en afspraken in]		
Feedback en afspraken na Periode 1			

Datum: Docent:	[Hier vult docent feedback en afspraken in. Voeg rijen toe als de school met meer periodes werkt.]
Eindoordeel II. Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken	☐ Voldaan. De deelnemer heeft voldoende ontwikkeling laten zien. ☐ Niet voldaan. De deelnemer moet zich verder ontwikkelen op een of meerdere eindtermen.
Onderbouwing [In dit vak onderbouwt de docent het eindoordeel voor het onderdeel Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken]	

Tabel III: Taalvaardigheden voor studie

III. Taalvaardigheden voor studie			
<i>Eindtermen waarop de deelnemer ontwikkeling dient te laten zien</i>	<i>Start</i>	<i>Periode 1, jaar 2</i>	<i>Periode 4, jaar 2</i>
A. Lezen			
<i>a.1 Instructies lezen</i> Weet wat hij moet doen naar aanleiding van geschreven instructies, bijvoorbeeld een stappenplan of een handleiding in het kader van zijn opleiding.			
<i>a.2 Studerend en taakgeoriënteerd lezen</i> Leest studieteksten om informatie te kunnen onthouden, begrijpen en reproduceren in het kader van zijn opleiding.			
<i>a.3 Lezen van betogen</i> Begrijpt betogende teksten en weet waarvan de schrijver hem probeert te overtuigen in het kader van zijn opleiding.			
B. Luisteren			
<i>b.1 Luisteren naar een langere uitleg</i> Begrijpt een langere uitleg in de klas en kan er de juiste informatie uit halen.			
<i>b.2 Luisteren naar instructies</i> Weet wat hij moet doen naar aanleiding van mondelinge instructies en uitleg in het kader van zijn opleiding.			
C. Gesprekken voeren			
<i>c.1 Deelnemen aan overleg en discussies in het kader van de opleiding</i> Neemt actief deel aan overleg en discussies om informatie en meningen uit te wisselen over onderwerpen in het kader van zijn opleiding.			

<i>c.2 Deelnemen aan informele gesprekken</i> Neemt actief deel aan informele gesprekken met mededeelnemers, in de pauze of tussen de lessen.			
D. Spreken			
<i>d.1 Presenteren</i> Geeft in het kader van zijn opleiding presentaties over onderwerpen, resultaten van opdrachten of onderzoek.			
<i>d.2 Uitleg of onderbouwing geven tijdens een discussie, overleg of gesprek</i> Is in het kader van zijn opleiding langere tijd aan het woord tijdens een discussie, overleg of gesprek om iets uit te leggen of zijn mening te onderbouwen.			
E. Schrijven			
<i>e.1 Notities maken tijdens een opdracht of uitleg</i> Maakt in het kader van zijn opleiding begrijpelijke aantekeningen van een korte en gestructureerde plenair gegeven uitleg of van een kort overleg of opdracht.			
<i>e.2 Verslagen maken</i> Maakt in het kader van zijn opleiding een schriftelijk verslag van een project of opdracht.			
E. Woordenschat			
<i>f.1 Algemene schooltaalwoorden begrijpen en gebruiken</i> Begrijpt de algemene schooltaal-woorden die hij nodig heeft om de opleiding te kunnen volgen en kan deze ook gebruiken in het kader van zijn opleiding.			
<i>f.2 Algemene rekentaal begrijpen en gebruiken</i> Begrijpt de algemene rekentaal die hij nodig heeft om de opleiding te kunnen volgen en kan deze ook gebruiken in het kader van zijn opleiding.			
<i>f.3 Algemene vaktaalwoorden binnen het beoogde vakgebied begrijpen en gebruiken</i> Beheerst een redelijke basis wat betreft algemene vaktaalwoorden en kan deze ook gebruiken in het kader van zijn opleiding.			
Feedback en afspraken na Start			

Datum: Docent:	[Hier vult docent feedback en afspraken in]
Feedback en afspraken na Periode 1	
Datum: Docent:	[Hier vult docent feedback en afspraken in. Voeg rijen toe als de school met meer periodes werkt.]
Eindoordeel III. Taalvaardigheden voor studie	☐ Voldaan. De deelnemer heeft voldoende ontwikkeling laten zien. ☐ Niet voldaan. De deelnemer moet zich verder ontwikkelen op een of meerdere eindtermen.
Onderbouwing [In dit vak onderbouwt de docent het eindoordeel voor het onderdeel Taalvaardigheden voor studie]	

Tabel IV: Digitale vaardigheden

IV. Digitale vaardigheden			
<i>Eindtermen waarop de deelnemer ontwikkeling dient te laten zien</i>	<i>Start</i>	<i>Periode 1, jaar 2</i>	<i>Periode 4, jaar 2</i>
A. Werken met verschillende digitale devices			
De deelnemer gebruikt verschillende digitale devices (zoals computer, smartphone) op een passende manier in het kader van zijn opleiding.			
B. Basisvaardigheden van digitale applicaties beheersen			
De deelnemer gebruikt de interfacemogelijkheden voor basisfuncties binnen applicaties in het kader van zijn opleiding.			
C. Werken met veelgebruikte applicaties op mbo, hbo of universiteit			
De deelnemer gebruikt in het kader van zijn opleiding meerdere relevante applicaties die tegelijkertijd actief zijn en kan informatie uitwisselen tussen die applicaties.			
D. (Betrouwbare) online informatie gebruiken			
De deelnemer gebruikt webadressen, portals en zoekmachines op een manier die past bij de zoekvraag om (betrouwbare) digitale bronnen te vinden in het kader van zijn opleiding.			
E. Mediawijsheid			
<i>e.1 Veiligheid en privacy in acht nemen bij internetgebruik</i> Neemt maatregelen om te voorkomen dat (privé)informatie ongewenst wordt verspreid op internet in het kader van zijn opleiding.			

<p><i>e.2 Nepnieuws en fraude herkennen</i> Weet hoe de bron achterhaald en beoordeeld kan worden van informatie zoals op sociale media en online communicatie en herkent nepnieuws of fraude.</p>			
<p><i>e.3 Invloed van media onderkennen</i> Weet, in het kader van zijn opleiding, dat de media invloed proberen uit te oefenen op zijn internetgebruik.</p>			
Feedback en afspraken na Start			
Datum: Docent:	<i>[Hier vult docent feedback en afspraken in]</i>		
Feedback en afspraken na Periode 1			
Datum: Docent:	<i>[Hier vult docent feedback en afspraken in. Voeg rijen toe als de school met meer periodes werkt.]</i>		
Eindoordeel IV. Digitale vaardigheden	☐ Voldaan. De deelnemer heeft voldoende ontwikkeling laten zien. ☐ Niet voldaan. De deelnemer moet zich verder ontwikkelen op een of meerdere eindtermen.		
Onderbouwing <i>[In dit vak onderbouwt de docent het eindoordeel voor het onderdeel Digitale vaardigheden]</i>			

Annex 3 Werkformulier Leervaardigheden

In te vullen door de deelnemer en docent samen.

Naam deelnemer	
Taalschakeltraject	

Tabel I: Sociale en (inter)culturele vaardigheden

I Sociale en (inter)culturele vaardigheden			
De eindtermen Waar ga je aan werken?	De opdrachten Welke opdrachten heb je uitgevoerd?		
	<i>Start</i>	Periode 1, jaar 2	Periode 4, jaar 2
A. Kennis hebben van de Nederlandse onderwijscultuur			
Je begrijpt de Nederlandse onderwijscultuur.		☐ Opdracht A <i>[Hier naam + beschrijving opdracht invullen]</i> ☐ Opdracht B Etc.	☐ Opdracht C ☐ Opdracht D Etc.
B. Verschillende visies, uitingen en gedragingen respecteren			
Je hebt respect voor verschillende ideeën, meningen en hoe mensen doen.			
C. Gedragscodes in verschillende sociale situaties herkennen en toepassen			
Je begrijpt de verschillende sociale situaties op school, werk en in Nederland. Je kan goed omgaan met deze situaties.			
D. Op gepaste wijze omgaan met anderen in verschillende rollen en contexten			
Je begrijpt jouw taken en de taken van andere mensen. Je kan goed omgaan met deze situaties.			
E. Vermogen tot zelfregulatie; De deelnemer weet wat hij moet doen als een situatie in het kader van zijn opleiding voor hem (persoonlijk) een uitdaging vormt.			
Je weet hoe jij leert. Je kan jouw leren beter maken. <ul style="list-style-type: none"> - Je kan nadenken over waarom je iets doet. - Je kan nadenken over keuzes van jezelf en van andere mensen. - Je geeft feedback, aan jezelf en aan andere mensen. - Je kan een planning maken en maakt goede stappen. 			
Reflectie, feedback en afspraken na Start Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			

[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]
Reflectie, feedback en afspraken na Periode 1 Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?
Datum:
[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]
Reflectie, feedback en afspraken na Periode 2 Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?
Datum:
[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]

Tabel II: Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken

II. Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken			
De eindtermen	De opdrachten		
Waar ga je aan werken?	Welke opdrachten heb je uitgevoerd?		
	Start	Periode 1, jaar 2	Periode 4, jaar 2
A. Informatievaardigheden; De deelnemer behandelt nieuwe informatie op de juiste wijze in het kader van zijn opleiding.			
Je kan informatie zoeken en gebruiken: - Je zoekt en selecteert informatie. - Je denkt na over de informatie: waar gaat het over, is het goede informatie, wat ga ik doen met de informatie? - Je kan de informatie gebruiken bij schrijven en spreken.			
B. Zelfstandig leren; De deelnemer geeft zelf sturing aan zijn leerproces in het kader van zijn opleiding.			
Je kan zelfstandig werken. Je kan nadenken over: - Wat kan jij zelf doen? - Wat wil je leren of wat moet je leren? - Wat ga je doen? En hoe en wanneer? - Wat gaat goed of wat kan beter?			
C. Samenwerken; De deelnemer werkt samen met anderen in groepsverband in een team of in een project in het kader van zijn opleiding.			
Je kan samenwerken: - Je kan afspraken maken en nakomen. - Je bent actief bij een overleg: je vertelt en luistert goed. - Je bent actief bij een opdracht: je weet wat jij kan doen en je doet dat ook. - Je geeft goede feedback aan anderen. Je kan ook goed omgaan met feedback voor jou. - Je doet dingen bij een opdracht zonder dat mensen dat aan jou vragen. Niet wachten, maar doen, en overleggen			

D. Communicatie; De deelnemer onderhoudt op gepaste wijze contact met anderen in het kader van zijn opleiding.			
Communiceren: - Je luistert goed naar wat mensen vertellen. - Je vertelt ook iets bij een gesprek, overleg of discussie. - Je kan zeggen wat jij graag wil. - Je kan zeggen wat je van iets of iemand vindt.			
E. Probleemoplossend vermogen; De deelnemer is in staat oplossingen te vinden voor problemen die binnen een opdracht of taak tijdens het werkproces ontstaan in het kader van zijn opleiding.			
Problemen oplossen: - Je zegt welke problemen er zijn. - Je kan uitleggen waarom het een probleem is. - Je weet oplossingen voor een probleem. - Je kan hulp vragen.			
Reflectie, feedback en afspraken na Start Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			
<i>[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]</i>			
Reflectie, feedback en afspraken na Periode 1 Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			
<i>[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]</i>			
Reflectie, feedback en afspraken na Periode 2 Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			
<i>[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]</i>			

Tabel III: Taalvaardigheden voor studie

III. Taalvaardigheden voor studie			
De eindtermen	De opdrachten		
Waar ga je aan werken?	Welke opdrachten heb je uitgevoerd?		
	Start	Periode 1, jaar 2	Periode 4, jaar 2
A. Lezen			

<p>Lezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kan instructies lezen. - Je kan informatie zoeken in een tekst, omdat je iets wil weten. Je begrijpt de informatie. - Je kan een tekst lezen met veel argumenten, meningen en voorbeelden. Je begrijpt het doel van de tekst: waarom schrijft iemand de tekst? 			
B. Luisteren			
<p>Luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kan naar een lange tekst luisteren. - Je kan naar instructies luisteren. 			
C. Gesprekken voeren			
<p>Je kan gesprekken voeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je doet mee bij overleggen en discussies. - Je kan een praatje maken met verschillende mensen, in verschillende situaties. 			
D. Spreken			
<p>Spreken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kan een presentatie geven. - Je kan je mening geven en vertellen waarom je iets vindt. 			
E. Schrijven			
<p>Schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je kan aantekeningen maken tijdens een opdracht of uitleg. - Je kan een verslag maken. 			
F. Woordenschat			
<p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je begrijpt schooltaal en je kan de woorden ook gebruiken. - Je begrijpt rekentaal en je kan de woorden ook gebruiken. - Je begrijpt woorden van je stage en beroep en je kan de woorden gebruiken. 			
<p>Reflectie, feedback en afspraken na Start Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?</p>			
Datum:			
<i>[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]</i>			
<p>Reflectie, feedback en afspraken na Periode 1 Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?</p>			
Datum:			
<i>[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]</i>			
<p>Reflectie, feedback en afspraken na Periode 2 Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?</p>			

Datum:
[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]

Tabel IV: Digitale vaardigheden

IV. Digitale vaardigheden			
De eindtermen	De opdrachten		
Waar ga je aan werken?	Welke opdrachten heb je uitgevoerd?		
	Start	Periode 1, jaar 2	Periode 4, jaar 2
A. Werken met verschillende digitale devices			
Je kan met verschillende digitale apparaten werken, zoals: laptop, mobiel, printer, bluetooth speaker, ...			
B. Basisvaardigheden van digitale applicaties beheersen			
Je kan werken met digitale apps, zoals: ...			
C. Werken met veelgebruikte applicaties op mbo, hbo of universiteit			
Je kan met de apps van het mbo/hbo/wo werken, zoals: ...			
D. (Betrouwbare) online informatie gebruiken			
Je kan informatie online gebruiken. Is het goede informatie? Betrouwbaar?			
E. Mediawijsheid			
Je weet veel over internet en media, zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Je gebruikt internet veilig. - Je denkt aan jouw privacy en die van anderen. - Je weet wat echt nieuws is en nepnieuws (fake): hoe kan je dat zien? - Media kan je beïnvloeden. Je kan zeggen wat media met jou doet. 			
Reflectie, feedback en afspraken na Start			
Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			
[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]			
Reflectie, feedback en afspraken na Periode 1			
Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			
[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]			
Reflectie, feedback en afspraken na Periode 2			
Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			
[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]			

Annex 4 Voortgangsrapportage Vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze

<i>Eindtermen waarop de deelnemer ontwikkeling dient te laten zien</i>	<i>Start</i>	<i>Periode 4, jaar 1</i>	<i>Periode 1, jaar 2</i>
A. Kennis van zichzelf			
De deelnemer kan zijn eigen capaciteiten (eigenschappen, leervermogen, (vereiste) taalvaardigheid en vakkennis) benoemen.	<i>[Hier beschrijft men de startsituatie van de deelnemer m.b.t. deze eindterm]</i>		
B. Kennis van eigen wensen en dromen			
De deelnemer kan zijn eigen wensen en dromen op het gebied van beroep en/of opleiding benoemen.			
C. Kennis van beroepsmogelijkheden/studiemogelijkheden			
De deelnemer kan •hetzij bij zijn opleidingswens passende beroepsmogelijkheden benoemen, •hetzij bij zijn beroepswens passende opleidingsmogelijkheden benoemen.			
D. Realistische studiekeuze			
De deelnemer kan een realistische keuze maken voor een opleiding die past bij zijn capaciteiten en omstandigheden.			
E. Kennis van arbeidsmarktperspectief			
De deelnemer heeft een accuraat en actueel beeld van het arbeidsmarktperspectief bij zijn beroepswens/opleidingsmogelijkheden en kan dit beschrijven.			
F. Kennis van gekozen opleiding en beroepspraktijk			
De deelnemer heeft een accuraat en actueel beeld van het arbeidsmarktperspectief bij zijn beroepswens/opleidingsmogelijkheden en kan dit beschrijven.			
G. Kennis van belang netwerk			
De deelnemer kent het belang van een eigen netwerk in Nederland, weet hoe hij een eigen netwerk kan opbouwen en kan dit benoemen.			

Feedback en afspraken na Start	
Datum: Docent:	[Hier vult docent feedback en afspraken in]
Feedback en afspraken na Periode 1	
Datum: Docent:	[Hier vult docent feedback en afspraken in. Voeg rijen toe als de school met meer periodes werkt.]
Eindoordeel II. Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken	☐ Voldaan. De deelnemer heeft voldoende ontwikkeling laten zien. ☐ Niet voldaan. De deelnemer moet zich verder ontwikkelen op een of meerdere eindtermen.
Onderbouwing [In dit vak onderbouwt de docent het eindoordeel voor het onderdeel Zelfstandig leervermogen en projectmatig (samen)werken]	

Annex 5 Werkformulier Vaardigheden voor opleidings- en beroepskeuze

De eindtermen Waar ga je aan werken?	De opdrachten Welke opdrachten heb je uitgevoerd?		
	Start	Periode 4, jaar 1	Periode 4, jaar 2
A. Kennis van zichzelf			
Je hebt jezelf en je capaciteiten beter leren kennen door...			
B. Kennis van eigen wensen en dromen			
Je hebt ontdekt wat je wensen en dromen zijn door...			
C. Kennis van beroepsmogelijkheden/studiemogelijkheden			
Dit zijn de beroepen en opleidingen die bij jou passen: Dat heb je ontdekt door....			
D. Realistische studiekeuze			
Je bent tot een realistische studiekeuze gekomen door.... Dit is je studiekeuze:			
E. Kennis van arbeidsmarktperspectief			
Je hebt kennis vergaard over het arbeidsmarktperspectief van jouw opleidings- en beroepskeuze door.....			
F. Kennis van gekozen opleiding en beroepspraktijk			
Je hebt een realistisch beeld van je gekozen opleiding en daarbij behorende beroepspraktijk gekregen door...			
G. Kennis van belang eigen netwerk			
Je kent het belang van het hebben van een eigen netwerk, door.....			
Reflectie, feedback en afspraken na Start Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?			
Datum:			
[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]			

Reflectie, feedback en afspraken na Periode 4, jaar 1

Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?

Datum:

[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]

Reflectie, feedback en afspraken na Periode 1, jaar 2

Wat heb je geleerd? Wat zijn jouw doelen voor de volgende periode? Welke afspraken maak je met je docent over de volgende periode? Welke opdrachten ga je doen?

Datum:

[Hier vult de docent en/of de deelnemer de reflectie, feedback en gemaakt afspraken in.]